

Zadowolenie z życia

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2017 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Koniec roku skłania do podsumowań i oceny tego, co nam się przydarzyło i co zrobiliśmy. Z perspektywy badawczej jest to więc dobry moment, by sprawdzić, czy Polacy są zadowoleni z życia.

Co najczęściej jest źródłem satysfakcji? Dla większości powód do zadowolenia stanowią relacje towarzyskie i rodzinne¹. Bardzo częste jest zadowolenie z **przyjaciół i bliskich znajomych** (83%), a także z **dzieci** (72% wśród ogółu badanych, a wśród rodziców – 95%) i **małżeństwa lub nieformalnego, stałego związku** (65% wśród ogółu, a wśród będących w związkach formalnych lub nieformalnych – 88%). Zadowoleniu z tych aspektów sprzyja dobra sytuacja materialna. Ponadto satysfakcję z relacji towarzyskich częściej deklarują młodszy niż starsi respondenci.

Ośmiu na dziesięciu Polaków (81%) jest zadowolonych z **miejsca, w którym mieszka**. Wpływ na satysfakcję z miejsca zamieszkania ma poziom życia badanych. Zadowolenie z **warunków materialnych** (np. mieszkania, wyposażenia) deklaruje mniej, bo około sześciu na dziesięciu ankietowanych (62%). Niemal dwie piąte ocenia ten wymiar swojego życia przeciętnie (29%) lub negatywnie (9%). Znacznie rzadziej Polacy czerpią satysfakcję z wysokości swoich **dochodów i sytuacji finansowej**. Co trzeci (31%) jest z nich zadowolony, co czwarty (26%) – niezadowolony, natomiast najliczniejsza grupa (42%) określa swoją satysfakcję z dochodów jako przeciętną.

Trzy piąte respondentów (61%) odczuwa satysfakcję związaną z **wykształceniem i posiadanymi kwalifikacjami**, a ponad połowa Polaków (52%, a wśród obecnych lub byłych pracowników – 68%) jest zadowolona z **przebiegu pracy zawodowej**. Brak satysfakcji w tych dziedzinach deklaruje odpowiednio 12% i 6% (a wśród mających doświadczenia zawodowe – 8%). Przebieg swojej kariery stosunkowo lepiej niż przeciętnie oceniają osoby o wyższym statusie materialnym i zawodowym: prywatni przedsiębiorcy, członkowie kadry kierowniczej i specjaliści, pracownicy administracyjno-biurowi, a ponadto badani będący już na emeryturze. Poza oczywistą zależnością między satysfakcją z wykształcenia a jego poziomem, można zauważyć, że częściej na tle innych deklarują ją przedstawiciele kadry kierowniczej, specjaliści, technicy, średni personel, pracownicy administracyjno-biurowi oraz respondenci uzyskujący najwyższe dochody *per capita* (2000 zł i więcej). Niezadowolenie zarówno ze swojego wykształcenia, jak i przebiegu pracy zawodowej najczęściej – na tle pozostałych osób aktywnych zawodowo – wyrażają robotnicy niewykwalifikowani i rolnicy.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (331) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 1–7 grudnia 2017 roku na liczącej 925 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Zadowolenie **ze stanu swojego zdrowia** wyraża 61% Polaków, a niezadowolenie – 16%. Poziom satysfakcji w tym wymiarze maleje wraz z wiekiem. Osoby mające 55 lat i więcej zauważalnie częściej niż młodsze oceniają stan swojego zdrowia negatywnie.

Mniej więcej co drugi Polak (48%) z optymizmem myśli o swoich **perspektywach na przyszłość**. Ambiwalentne odczucia odnośnie tego, co w ich życiu nastąpi, ma jedna trzecia respondentów (31%), a pesymistyczne – jedna ósma (13%).

CBOS

RYS. 1. Czy na ogół jest Pan(i) zadowolony(a):

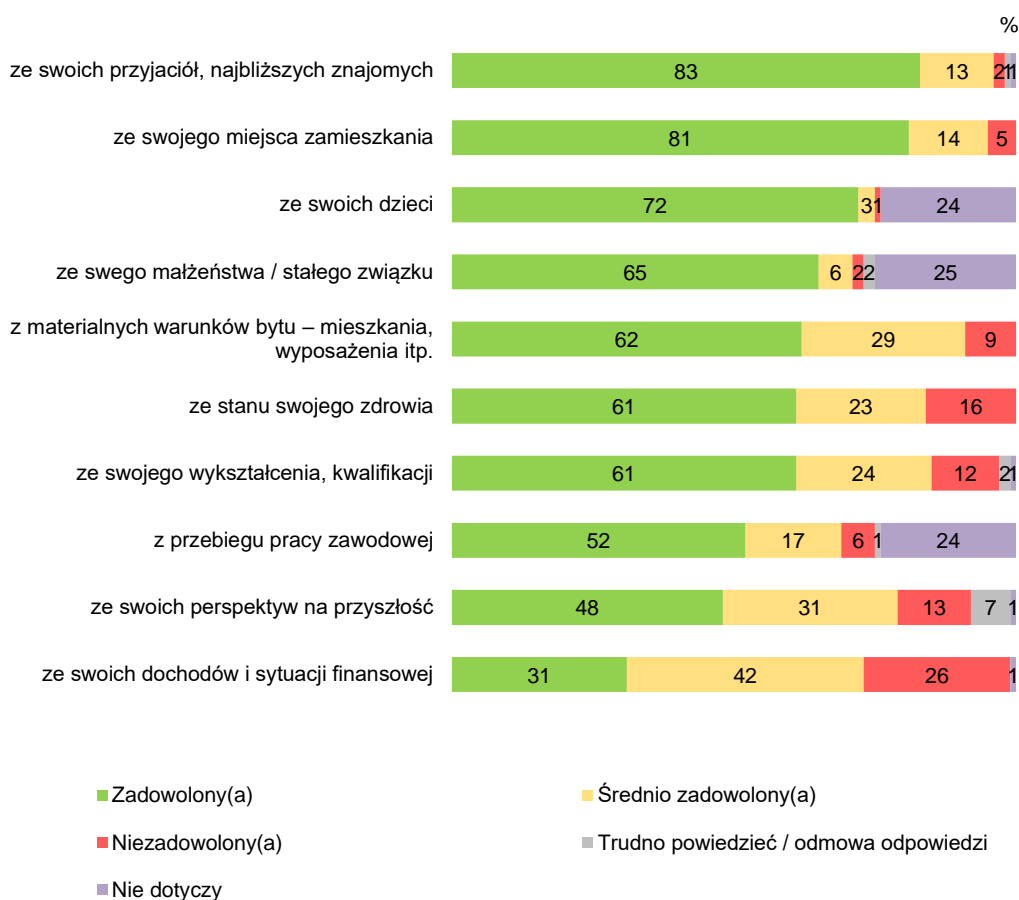

TABELA 1

Czy na ogół jest Pan(i) zadowolony(a):	Bardzo zadowo- lony(a)	Raczej zadowo- lony(a)	Średnio zadowo- lony(a)	Raczej niezadowo- lony(a)	Bardzo niezadowo- lony(a)	Trudno powiedzieć / odmowa odpowiedzi	Nie dotyczy
	w procentach						
– ze swoich dzieci	57	15	3	1	0	0	24
– ze swojego małżeństwa / stałego związku	43	22	6	1	1	2	25
– ze swoich przyjaciół, najbliższych znajomych	38	45	13	1	0	1	1
– ze swojego miejsca zamieszkania	38	43	14	4	1	0	0
– ze stanu swojego zdrowia	21	40	23	10	6	0	0
– ze swojego wykształcenia, kwalifikacji	19	42	24	10	2	2	1
– z przebiegu pracy zawodowej	17	35	17	5	1	1	24
– z materialnych warunków bytu – mieszkania, wyposażenia itp.	16	46	29	6	3	0	0
– ze swoich perspektyw na przyszłość	10	38	31	10	3	7	1
– ze swoich dochodów i sytuacji finansowej	5	26	42	16	10	0	1

W stosunku do ubiegłego roku poziom zadowolenia Polaków z różnych wymiarów życia w zasadzie się nie zmienił. Minimalnie ubyło jedynie zadowolonych ze swojego miejsca zamieszkania oraz nieznacznie wzrosła satysfakcja z własnych warunków materialnych. Ogólnie rzecz biorąc odsetki zadowolonych ze swojej sytuacji materialnej, a także dochodów i życia zawodowego są obecnie najwyższe z dotychczas zarejestrowanych, czyli od 1994 roku. Od tego czasu ponadtrzykrotnie przybyło osób zadowolonych ze swojej sytuacji finansowej (z 9% do 32%), dwuipółkrotnie zwiększyła się liczba usatysfakcjonowanych sytuacją materialną swojego gospodarstwa domowego (z 24% do 62%) i znacząco wzrosło zadowolenie z życia zawodowego (wzrost z 51% do 68%). Ponadto więcej osób niż w latach 90. i na początku poprzedniego dziesięciolecia pozytywnie ocenia swoje miejsce zamieszkania i stan zdrowia.

TABELA 2

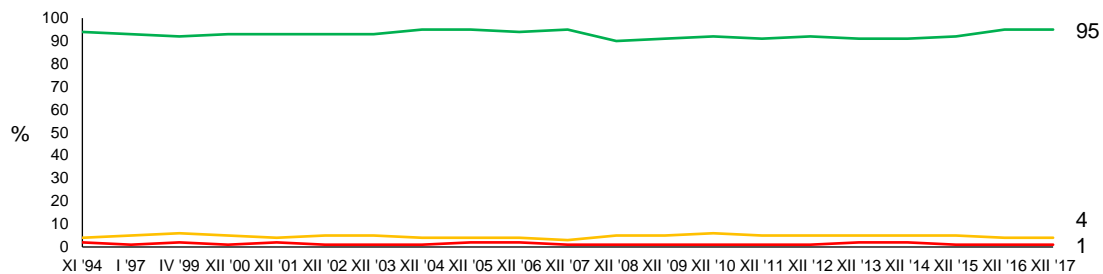
Czy na ogół jest Pan(i) zadowolony(a):	Odsetki badanych zadowolonych z poszczególnych dziedzin życia według terminów badań																				
	XI 1994	I 1997	IV 1999	XII 2000	XII 2001	XII 2002	XII 2003	XII 2004	XII 2005	XII 2006	XII 2007	XII 2008	XII 2009	XII 2010	XII 2011	XII 2012	XII 2013	XII 2014	XII 2015	XII 2016	XII 2017
– ze swoich dzieci	94	93	92	93	93	93	93	95	95	94	95	90	91	92	91	92	91	92	95	95	
– ze swego małżeństwa / stałego związku*	83	84	82	84	82	85	84	84	86	85	88	78	81	83	82	82	82	82	89	88	88
– ze swoich przyjaciół, najbliższych znajomych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	83	83	81	78	77	81	81	82	85	84
– ze swojego miejsca zamieszkania	-	-	69	64	67	74	71	75	78	77	81	76	77	78	76	78	80	78	82	84	81
– z przebiegu pracy zawodowej	51	48	52	47	56	51	55	57	64	59	59	61	59	59	61	59	60	63	66	66	68
– ze swojego wykształcenia, kwalifikacji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	52	51	51	57	53	59	64	62	62
– z materialnych warunków bytu – mieszkania, wyposażenia itp.	24	26	34	30	34	39	35	40	44	46	47	51	50	52	51	51	51	56	60	59	62
– ze stanu swojego zdrowia	-	-	49	48	51	54	53	52	57	56	57	56	57	58	54	59	58	60	60	59	61
– ze swoich perspektyw na przyszłość	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38	40	40	40	37	37	40	44	49	47	48
– ze swoich dochodów i sytuacji finansowej	9	12	14	12	13	15	16	16	20	22	24	26	25	26	25	23	25	29	28	31	32

Z procentowania wyłączono wskazania „nie dotyczy” i odmowy odpowiedzi. Pominięto „trudno powiedzieć”

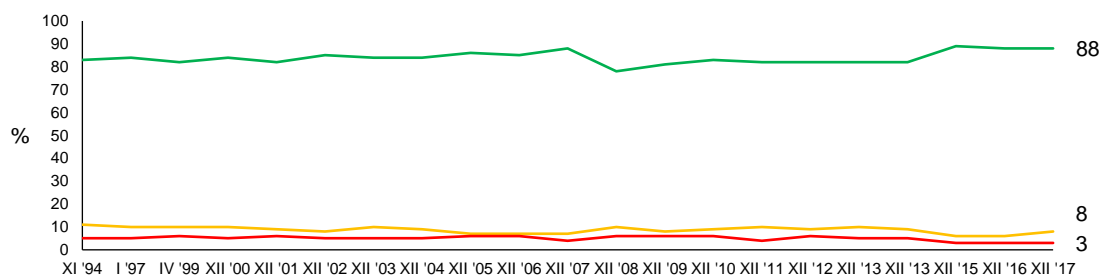
* W 2017 roku zakres pytania poszerzono o stały związek

RYS. 2. Czy na ogół jest Pan(i) zadowolony(a):

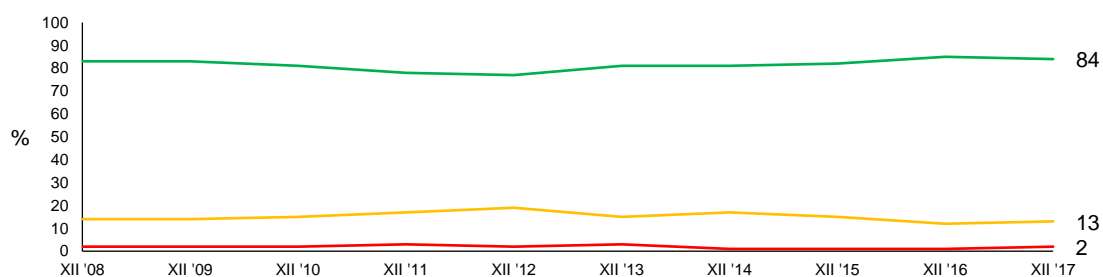
ze swoich dzieci

ze swego małżeństwa / stałego związku*

ze swoich przyjaciół, najbliższych znajomych

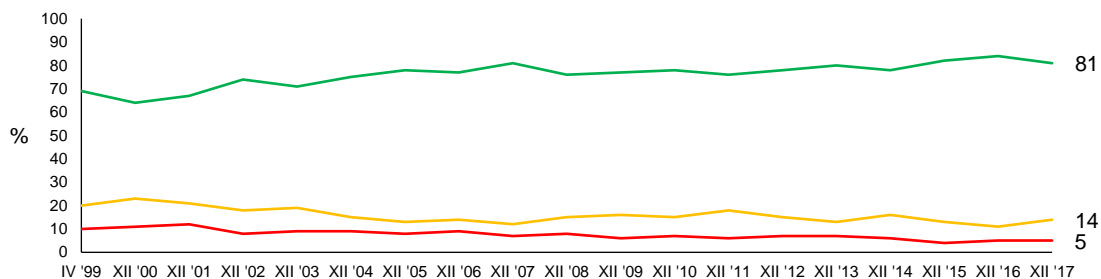
— Zadowolony(a) — Średnio zadowolony(a) — Niezadowolony(a)

Z procentowania wyłączone wskazania „nie dotyczy” i odmowy odpowiedzi. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

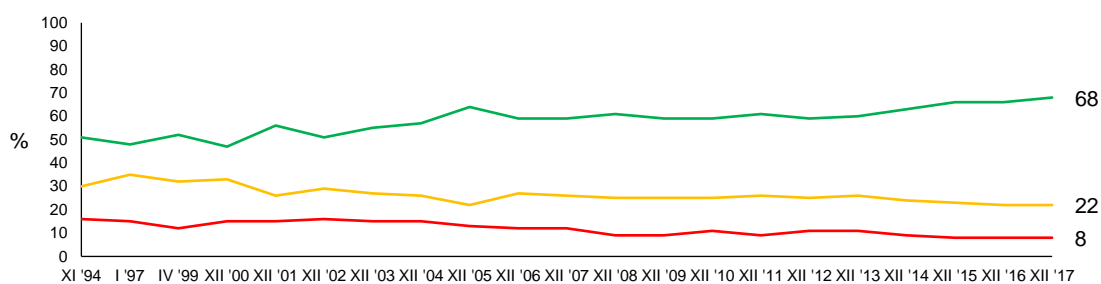
* W 2017 roku zakres pytania poszerzono o „stały związek”

RYS. 2 cd. Czy na ogół jest Pan(i) zadowolony(a):

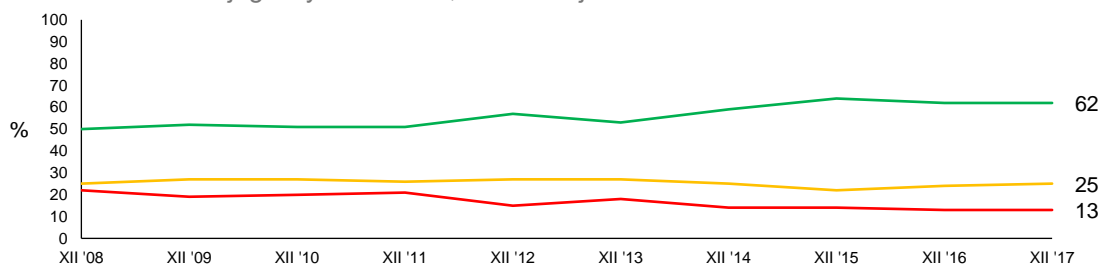
ze swojego miejsca zamieszkania

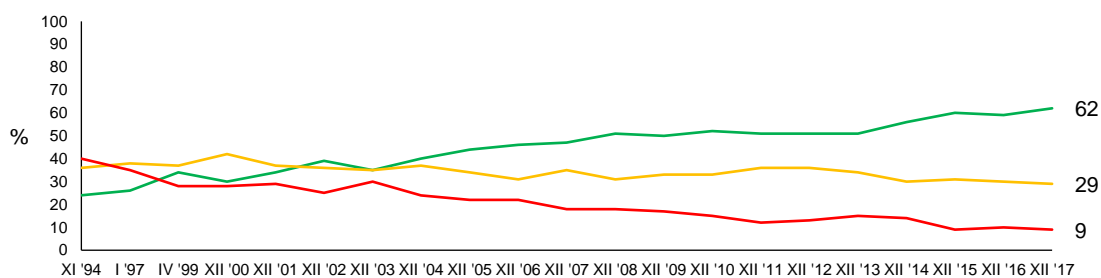
z przebiegu pracy zawodowej

ze swojego wykształcenia, kwalifikacji

z materialnych warunków bytu – mieszkania, wyposażenia itp.

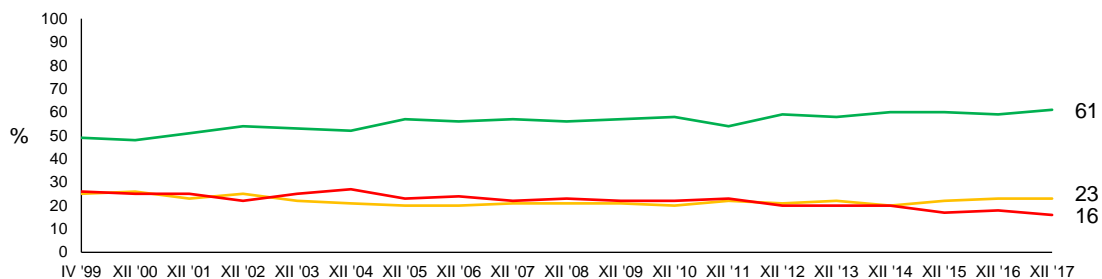

— Zadowolony(a) — Średnio zadowolony(a) — Niezadowolony(a)

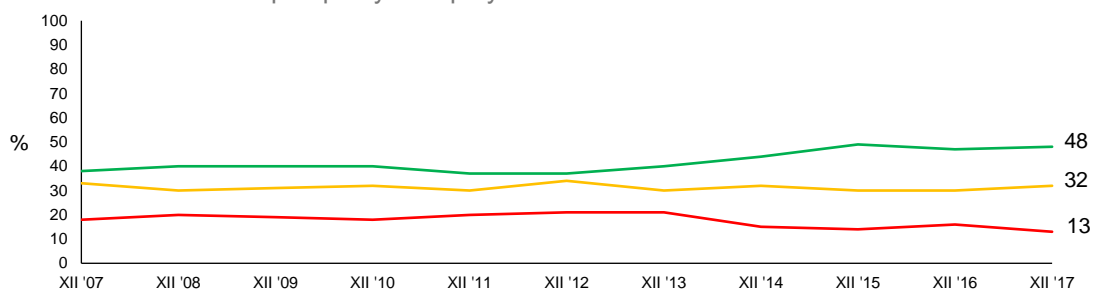
Z procentowania wyłączono wskazania „nie dotyczy” i odmowy odpowiedzi. Pomięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

RYS. 2 cd. Czy na ogół jest Pan(i) zadowolony(a):

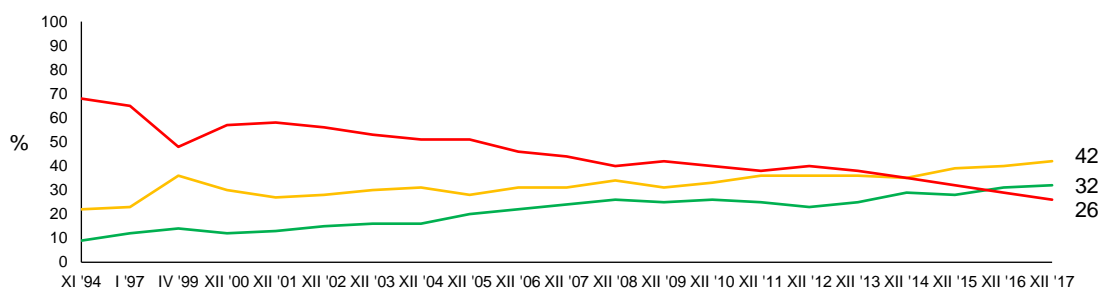
ze stanu swojego zdrowia

ze swoich perspektyw na przyszłość

ze swoich dochodów i sytuacji finansowej

— Zadowolony(a) — Średnio zadowolony(a) — Niezadowolony(a)

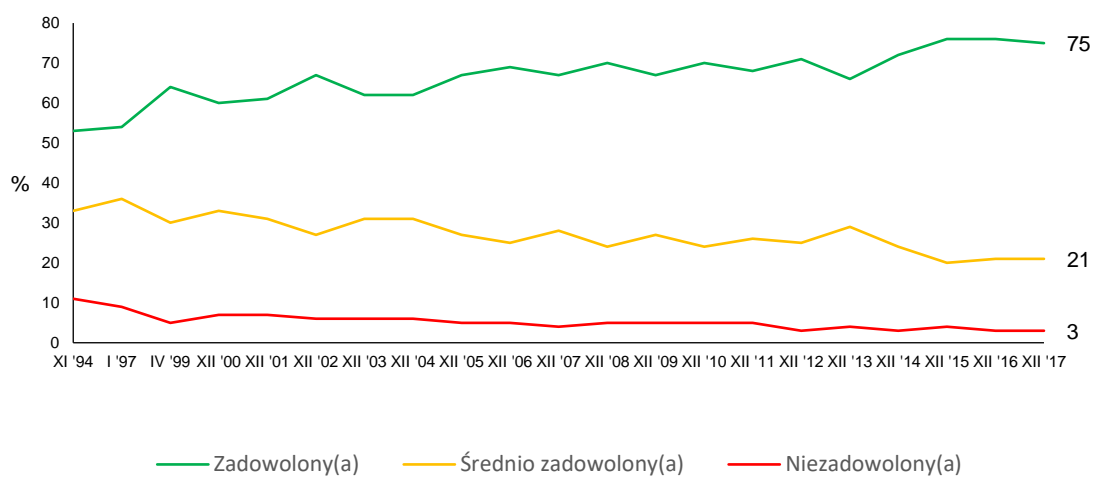
Z procentowania wyłączono wskazania „nie dotyczy” i odmowy odpowiedzi. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Trzy czwarte Polaków (75%) to osoby **ogólnie zadowolone z życia**, w tym jedna czwarta (25%) zalicza się do bardzo zadowolonych. Przeciętną satysfakcję deklaruje co piąty (21%), natomiast trzech na stu (3%) – niezadowolony.

W ciągu ostatnich trzech lat poziom zadowolenia Polaków z życia, w tym także odsetek bardzo z niego zadowolonych, pozostaje stabilny i zarazem najwyższy w historii naszych badań.

CBOS

RYS. 3. Czy na ogół jest Pan(i) zadowolony(a) ogólnie z całego życia?

Z procentowania wyłączono odmowy odpowiedzi. Pomięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Poczucie życiowej satysfakcji częściej mają młodszy (18–44 lata) niż starsi respondenci (45+). Jest ono także wyraźnie zdeterminowane przez ocenę własnej sytuacji materialnej: wśród oceniających ją pozytywnie niemal dziewięciu na dziesięciu deklaruje zadowolenie z życia, wśród określających ją jako przeciętną – około sześciu na dziesięciu, a wśród źle sytuowanych – tylko ponad jedna trzecia.

TABELA 3

Czy na ogół jest Pan(i) zadowolony(a) ogólnie z całego życia?	Wskazania respondentów według terminów badań																				
	1994	1997	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	w procentach																				
Bardzo zadowolony(a)	11	11	17	9	10	11	14	13	19	16	13	20	14	16	14	20	19	20	25	23	25
Raczej zadowolony(a)	42	43	47	51	51	56	48	49	48	53	54	50	53	54	54	51	47	52	51	53	50
Średnio zadowolony(a)	33	36	30	33	31	27	31	31	27	25	28	24	27	24	26	25	29	24	20	21	21
Raczej niezadowolony(a)	9	7	4	6	6	5	5	5	4	5	3	4	5	5	5	2	3	2	3,2	2	3
Bardzo niezadowolony(a)	2	2	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1	0,4	1	0
Trudno powiedzieć / odmowa odpowiedzi	2	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0,4	1	1

Zadowolenie z poszczególnych wymiarów życia, w większym lub mniejszym stopniu, przekłada się na ogólną satysfakcję. Z analizy wynika, że największy wpływ ma na nią zadowolenie z perspektyw na przyszłość, a w dalszej kolejności – z sytuacji materialnej, przebiegu pracy zawodowej, miejsca zamieszkania i małżeństwa lub stałego związku. W mniejszym stopniu decyduje o tym ocena własnych dochodów, stanu zdrowia, relacji towarzyskich, a w najmniejszym – satysfakcja z wykształcenia i kwalifikacji oraz dzieci.

TABELA 4

Zadowolenie z poszczególnych aspektów życia:	Ogólne zadowolenie z całego życia w 2017 roku współczynniki korelacji rang Spearmana
– ze swoich perspektyw na przyszłość	0,524
– z materialnych warunków bytu – mieszkania, wyposażenia itp.	0,474
– z przebiegu pracy zawodowej	0,416
– ze swojego miejsca zamieszkania	0,405
– ze swego małżeństwa / stałego związku	0,393
– ze swoich dochodów i sytuacji finansowej	0,354
– ze stanu swojego zdrowia	0,344
– ze swoich przyjaciół, najbliższych znajomych	0,326
– ze swojego wykształcenia, kwalifikacji	0,306
– ze swoich dzieci	0,292

Wszystkie współczynniki są istotne statystycznie na poziomie $p \leq 0,0001$

Polacy są na ogół zadowoleni tak z całego życia, jak i jego różnych wymiarów. Satysfakcję najczęściej dają relacje towarzyskie i rodzinne, a także miejsce zamieszkania. Z kolei niezadowolenie najczęściej dotyczy dochodów, a w mniejszym stopniu także stanu zdrowia, perspektyw na przyszłość oraz wykształcenia i kwalifikacji. W ostatnim czasie poziom zadowolenie z całego życia i poszczególnych dziedzin w zasadzie się nie zmienił, natomiast w dłuższej perspektywie znacząco wzrosła satysfakcja z dochodów, materialnych warunków życia, przebiegu pracy zawodowej, a także ze stanu zdrowia i miejsca, w którym się mieszka.

Opracował
Michał Feliksiak